

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія

ПРАВО

Випуск 59

Том 1

Видавничий дім
«Гельветика»
2019

**СПІВВІДНОШЕННЯ ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ
ТА СУБ'ЄКТИВНИХ ПРАВ У СІМЕЙНОМУ ПРАВІ****RELATIONSHIP BETWEEN LEGITIMATE INTERESTS
AND SUBJECTIVE RIGHTS IN FAMILY LAW****Ходак С.М.,***аспірант кафедри цивільного права і процесу
Університету Короля Данила*

Дослідження співвідношення категорій «суб'єктивне право» і «законний інтерес» зумовлене тим, що у праві, в його нормативності, в відображенні всієї багатогранності різнорівневих інтересів, що пов'язана з можливістю суб'єкта діяти певним чином, задовольняючи свої потреби, ховаються діалектичні протиріччя, аналіз яких виводить на самостійну ланку системи, якою і є законний інтерес. Саме тому не втрачає актуальності питання вивчення законних інтересів.

Доволі часто нам доводиться стикатись із словосполученням «права і законні інтереси громадян» в текстах нормативно-правових актів. Слід зазначити, що законодавець, вживаючи цей термін у нормативних актах, не роз'яснював його. Якщо наявність прав у конкретних учасників правовідносин впливає безпосередньо з тексту тієї чи іншої статті нормативно-правового акта, то законні інтереси є завуальованим правовим феноменом, згадка про який словосполученням «законні інтереси» в різних документах не дає чіткого поняття про їх суть, про те, що ж це таке.

Іноді в текстах нормативних актів законні інтереси взагалі не згадуються, навіть якщо очевидно, що ідеться саме про них. Розгляд питання про форми сімейно-правового визнання інтересів передбачає звернення до дискусії про співвідношення суб'єктивного права та інтересу, про поняття і різновиди законного інтересу. Загальнотеоретичні положення, погляди на форми визнання інтересу в інших правовідносинах дозволяють виявити специфіку форм визнання інтересу в сімейних правовідносинах. Дане питання є об'єктом дослідження різних фахівців у галузі права, проте отримані і накопичені результати теоретичних досліджень, безумовно, повинні бути систематизовані, зведені воедино і представлені у вигляді цілісної концепції визнання законних інтересів в сімейному праві.

Цивілізація виробила різні юридичні засоби забезпечення потреб і запитів особистості. Серед таких засобів особливе місце займають суб'єктивні права і законні інтереси, які безпосередньо працюють на задоволення потреб і прагнень громадян, соціальних груп, суспільства в цілому. Суб'єктивні права і законні інтереси сам законодавець відносить до об'єктів правової охорони.

Суб'єктивне право і законний інтерес, виступаючи певними рівнями правового забезпечення прагнень особистості, між собою тісно пов'язані і перебувають у взаємодії. Водночас вони є різними юридичними інструментами, які необхідно розрізняти як в теорії, так і на практиці.

Ключові слова: інтерес, право, сімейне право, законний інтерес, суб'єктивне право.

The study of the relationship between the categories “subjective law” and “legitimate interest” is due to the fact that in law, in its normativity, in the reflection of the multifaceted diversity of interests, related to the ability of the subject to act in a certain way, satisfying their needs, hidden dialectical contradictions, the analysis of which brings to an independent link of the system, which is of legitimate interest. That is why it does not lose its relevance to the study of legitimate interests.

Quite often, we are confronted with the phrase “rights and legitimate interests of citizens” in the texts of regulations. It should be noted that the legislator did not explain it when using this term in regulations. However, if the existence of rights in specific members of the legal relationship derives directly from the text of an article of a legal act, then legitimate interests are a “veiled” legal phenomenon, due to which the phrase “legitimate interests” in different documents is not a matter of fact, about what it is.

Sometimes in texts of normative acts legal interests in general are not remembered, even if obviously, that the question is exactly about them. Consideration of question about the forms of domestically-legal confession of interests envisages an address to the discussion about correlation of equitable right and interest, about a concept and varieties of legal interest. General theoretic positions, looks, to the forms of confession of interest in other legal relationships will allow to educe the specific of forms of confession of interest in domestic legal relationships. This question is the object of research of different specialists in area of right, the however got and accumulated results of theoretical researches, undoubtedly, must be systematized, erected together and the confessions of legal interests presented as integral conception in a family law.

Civilization has developed various legal means of ensuring the needs and requests of the individual. Among such tools, a special place is occupied by subjective rights and legitimate interests that “work directly” to satisfy the needs and aspirations of citizens, social groups, and society as a whole. The legislator attributes the subjective rights and legitimate interests to the objects of legal protection.

Subjective law and legitimate interest, acting at certain levels of legal support for the aspirations of the individual, are closely linked and interact. However, these are different legal instruments that need to be distinguished in theory and in practice.

Key words: interest, law, family law, legitimate interest, subjective law.

Останнім часом в українському законодавстві термін «законний інтерес» набуває поширення, хоча не так давно найбільш вживаним у вітчизняній юридичній науці було використання словосполучення «охоронюваний законом інтерес».

Надумку І.В. Венедіктової, інтерес є суб'єктивною субстанцією, тобто виступає психологічним відношенням людини до певного явища чи суспільних зв'язків у кожному конкретному випадку. З іншого боку, законний інтерес відбиває об'єктивні чинники, які не є самою потребою, а полягають в необхідності задоволення вже існуючих або тих, що розвиваються, потреб, що вже є об'єктивною субстанцією. Авторка зазначає: «Охороні повинні підлягати лише законні інтереси, тобто ті, що не суперечать позитивному законодавству і загальним засадам права. Індивідуальні інтереси повинні бути реалізовані саме в цих межах. Крім того, інтерес певною мірою визначає предмет цивільного права, відбиваючи майнові й особисті немайнові правовідносини через зв'язок особи та її потреб у певних благах» [1, с. 110].

Сьогодні відсутня чітка доктрина про те, що ж являють собою законні інтереси, чим конкретно вони відрізняються від суб'єктивних прав [2, с. 39]. Часто законодавець вживає термін «законний інтерес» досить довільно, не вкладаючи в нього певного правового сенсу, і не розмежовує суб'єктивних прав та законних інтересів. Прикладом є назва Глави 3 «Захист цивільних прав та інтересів» Цивільного кодексу України, а також ст. 15, що входить до складу цієї глави, яка містить 2 частини, одна з яких присвячена інтересу. Згідно з цією статтею кожна особа має право на захист свого інтересу, який не суперечить загальним засадам цивільного законодавства [3].

Терміни «законний інтерес» і «суб'єктивне право» між собою тісно взаємопов'язані і мають розглядатися в співвідношенні. В.А. Кучинський стверджував: «Законні інтереси охороняються поряд з правом суб'єктів, тому правова наука досліджує їх в зіставленні» [4, с. 78].

Беручи до уваги все наведене, можна говорити про актуальність проблеми співвідношення категорій «суб'єктивне право» і «законний інтерес».

А.В. Малько говорив, що вирішення даної проблеми «буде створювати умови для підвищення ефективності правового регулювання в різних сферах нашої життєдіяльності», також він зазначав, що «законний інтерес являє собою відображений в об'єктивному праві або такий, що впливає з його загального сенсу і в певній мірі є гарантованим державою, простий юридичний дозвіл, який виражається в прагненнях суб'єкта користуватися конкретним соціальним благом, а в деяких випадках звертатися за захистом до компетентних органів з метою задоволення потреб, що не суперечать суспільним» [5, с. 375].

Однак, як зазначає автор, саме прагнення користуватися конкретним соціальним благом в змісті законного інтересу займає більш високе положення, оскільки прагнення звертатися в необхідних випадках за захистом вступає в дію тільки тоді, коли

посягають саме на прагнення користуватися благом [5, с. 377–378].

Інтерес спонукає суб'єктів будувати свої правові зв'язки і є однією з передумов виникнення сімейних правовідносин.

Л.Р. Наливайко зазначає: «Категорія «законний інтерес» – специфічний феномен правової системи сучасного суспільства» [6, с. 111].

Достатньо обґрунтованим є дослідження даного питання А.В. Мальком.

В його роботах визначені такі спільні риси між суб'єктивними правами і законними інтересами: «1) зумовлені матеріальними і духовними умовами життя суспільства; 2) сприяють розвитку і вдосконаленню соціальних зв'язків, фіксуючи в собі певне поєднання особистих і суспільних інтересів; 3) несуть певне регулятивне навантаження, виступаючи своєрідними підзасобами правового регулювання; 4) припускають задоволення власних інтересів особистості, виступаючи своєрідними юридичними засобами (інструментами) реалізації даних інтересів, способами їх правового оформлення; 5) мають диспозитивний характер; 6) виступають самостійними елементами правового статусу особи; 7) являють собою юридичні дозволи; 8) їх здійснення пов'язується здебільшого з такою формою реалізації права, як використання; 9) є об'єктами правової охорони і захисту, гарантуються державою; 10) визначають собою певну міру поведінки, специфічний критерій законних діянь» [8, с. 60].

Вірно в зв'язку з цим зазначено Н.А. Шайкеновим, що за терміном «законні інтереси» ховаються дві реальності – засоби юридичного захисту інтересів особистості і безпосередньо самі ці інтереси» [9, с. 163].

Законний інтерес пов'язують також із усвідомленням суб'єктом права необхідності задоволення своїх потреб у спосіб, що допускається, але прямо не гарантується чинним законодавством [6, с. 110].

Особливої уваги заслуговує дослідження даної проблеми І.А. Венедіктовою, яка зазначає, що важливим є встановлення зв'язку між категоріями «правоздатність», «суб'єктивне право», «інтерес». Дослідниця пише: «Правоздатність виникає у людини з моменту народження і полягає в здатності мати суб'єктивні права і цивільні обов'язки. Отже, й суб'єктивні права виникають у людини з народження. Під ними розуміється міра можливої поведінки фізичної або юридичної особи, забезпечена законом і спрямована на задоволення певних інтересів. Суб'єктивні права можуть бути абсолютними і захищатися проти будь-якої особи, що своєю поведінкою перешкоджає здійсненню цих прав, й відносними, коли вимога щодо виконання дії або утримання від неї стосується конкретно визначеної особи. Відмінною особливістю суб'єктивного права є те, що у разі його порушення воно захищається в примусовому порядку судом або компетентним державним органом виконавчої влади. Здійснення права завжди забезпечується державою» [1, с. 112].

Названі вище риси зближують суб'єктивні права і законні інтереси, роблять їх спорідненими. Однак поряд із загальними рисами між даними правовими категоріями є і відмінності.

Більшість вчених початку ХХ ст. не вказувала на відокремлення термінів «суб'єктивне право» і «інтерес», проте називала останній законним. «Інтерес і його захист, – відзначав Ю.С.Гамбаров, – не дають поняття суб'єктивного. Не всі інтереси користуються захистом і ведуть до права, як і не всі інтереси, які отримують навіть захист права, являють собою суб'єктивні права» [10, с. 377].

«Охорона інтересів може бути, – зауважував А.А.Рожественський, – однак суб'єктивне право не виникає» [11, с. 128]. Чи можуть існувати юридично захищені інтереси, не будучи водночас юридично-індивідуалізованими сферами інтересів, тобто не будучи суб'єктивними правами [12, с. 26]?

Суб'єктивні права і законні інтереси не збігаються за своєю сутністю, змістом і структурою. Нетотожність їх визначається тим, що суб'єктивні права і законні інтереси є різними правовими дозволами. Перші являють собою особливий дозвіл, забезпечений конкретною юридичною необхідністю інших осіб. Якщо ж правовий дозвіл не потребує юридично необхідної поведінки інших осіб як засобу свого забезпечення, то він і не зводиться як законодавцем в ранг суб'єктивного права [13, с. 58].

Законний інтерес – це юридичний дозвіл, що має характер правового прагнення на відміну від суб'єктивного права. Однак і законний інтерес можна вважати певною можливістю, але можливістю соціальною, фактичною а не правовою. Він відображає лише дозвіл на вчинення дій. Якщо сутність суб'єктивного права полягає в юридично гарантованій і забезпеченій обов'язками інших осіб можливості, то сутність законного інтересу полягає в простому дозволі певної поведінки.

Суб'єктивне право і законний інтерес не збігаються і за змістом. Суб'єктивне право – це можливість, що дозволяє суб'єкту користуватися благом в межах, суворо встановлених законом.

Законний інтерес – це теж відома можливість, що дозволяє суб'єкту користуватися благом, але вже без таких чітких меж дозволеної поведінки (виду та міри) і можливості вимоги певних дій від інших осіб. Відсутність конкретизації законного інтересу пояснюється тим, що йому не відповідає чіткий юридичний обов'язок контрагентів на відміну від суб'єктивних прав, які не можуть існувати без кореспондованих їм обов'язків. Останні допомагають усувати перешкоди, що стоять на шляху задоволення інтересів, відображених в суб'єктивних правах [11, с. 128].

«Дозволити одному, – писав Н.М. Коркунов, – не означає зобов'язати іншого. Дозволена дія може стати правом тільки тоді, коли буде заборонено вчинення всього, що заважає дозволенім діям, тому що тільки за цієї умови буде встановлено відповідний обов'язок» [14, с. 124].

Наведене можна трактувати як те, що юридичні обов'язки не усувають перешкод при реалізації законних інтересів.

Н.М. Коркунов додавав: «Звісно, все, на що особа має право, дозволене; але не на все дозволене вона має право, а лише на те, можливість чого забезпечена встановленням відповідних обов'язків» [14, с. 124]. Отже, суб'єктивне право відрізняється від законного інтересу можливістю вимагати, своєрідною владою, властивою уповноваженій особі.

Законний інтерес – це лише простий правовий дозвіл, що впливає із загального змісту законодавства і може бути реалізований тільки в тому випадку, якщо фактично є необхідні умови для цього. Крім того, наявність можливості законного інтересу має характер прагнення, яке не можна забезпечити необхідною мірою. Загальний сенс, дух закону сприяє його реалізації, але не більше.

Таким чином, законний інтерес є простим правовим дозволом, що має характер прагнення, в якому відсутня вказівка діяти у суворо зафіксований в законі спосіб і вимагати відповідної поведінки від інших осіб. Він не забезпечений конкретним юридичним обов'язком. Це може служити головним критерієм для розмежування законних інтересів і суб'єктивних прав. У загальній формі даний критерій був помічений ще дореволюційними російськими вченими-юристами.

Як писав Н.М. Коркунов, «право передбачає відповідний обов'язок. Якщо немає відповідного обов'язку, буде простий дозвіл, а не правомочність, <...> юридична норма надає особі нову силу, збільшує її могутність в здійсненні своїх інтересів» [14, с. 124].

Такий прямий і позитивний вплив юридичних норм, що виражається в розширенні фактичної можливості здійснення, зумовлений встановленням відповідних обов'язків, ми і називаємо суб'єктивним правом, тобто правочином. Правомочністю є можливість здійснення інтересу, зумовлена відповідним юридичним обов'язком. Зумовлена відповідним обов'язком правомочність відрізняється від простого дозволу.

Г.В. Мальцев слушно зауважив, що в суспільстві інтереси особистості завжди різноманітні і саме вони можуть допомогти в розмежуванні суб'єктивного права і законного інтересу. Він писав: «Не всі вони можуть бути опосередкованими в особливих суб'єктивних правах з таких причин: по-перше, пов'язана з суб'єктивним правом можливість юридично претендувати на певні блага, дії інших осіб не може бути в сучасних умовах забезпечена відносно всіх людських інтересів; по-друге, можливості правової системи обмежені в сенсі детального регламентування індивідуальних інтересів: якби право виражало і регламентувало всі інтереси особистості в особливих нормах і правах, то воно являло б собою надзвичайно складну і непридатну для практичних цілей систему. Саме тому правовій регламентації піддаються лише певні інтереси особистості, які є життєво важливими для всіх членів суспільства

(або частини), типовими, тобто такими, які найбільш яскраво виражають сутність соціалістичних суспільних відносин (є характерними для них), мають відоме соціальне значення» [15, с. 134].

Обґрунтовано видається концепція законного інтересу, висунута і аргументована А.В. Малько і В.В. Субочевим. Вони вважають, що: «1) законні інтереси – це не просто вдале словосполучення, яке вказує на те, що певний інтерес суб'єкта відповідає закону. Законні інтереси – це правова категорія, що означає своєрідний ступінь опосередкування, що не суперечить чинному законодавству, ступінь прагнень громадян, що передбачає певне ставлення до них (їхніх інтересів) з боку держави, різних державних органів, і претендує на відповідні заходи захисту; 2) законні інтереси завжди належать певному суб'єкту правовідносин і не можуть існувати у відриві від нього, в абстрактному вираженні, як це відбувається з суб'єктивними правами, які гарантовані кожному і існують незалежно від того, чи користується ними людина. Законний інтерес – це прагнення користуватися певним благом, досягти якого-небудь результату. Прагнення не може бути абстрактним, воно завжди належить зацікавленій особі. Законні інтереси в сімейному праві – категорія, безперечно, складна і недостатньо досліджена» [2, с. 40].

Дискусійним є питання про наявність у законного інтересу регулятивних властивостей. Одні автори відповідають на це питання позитивно, інші – негативно [4, с. 78]. Категорія «інтерес», що лежить в основі поняття «законний інтерес», використовується в багатьох науках, тобто є загальнонауковою категорією.

Г.Ф. Шершеневич писав, що «члени одного суспільства виробили в собі звичку відстоювати усіма законними способами свої права, повставати проти найменшого порушення їх законних інтересів, ставитися недоброзичливо до порушників правового порядку, тобто як до спільних ворогів. Вони самі намагаються не виходити за межі свого права» [16, с. 607]. Він один з перших, хто ввів термін «законні інтереси» в науковий обіг.

На думку О.Ф. Скакун, інтерес відбивається в потребах особи, які виражаються в «діяльності з усвідомлення та реалізації цілей у суспільних відносинах» [17, с. 379], і є позаправовою (доправовою) категорією.

На нашу думку, відсутність чіткого визначення понять «суб'єктивне право», «законний інтерес» та «інтерес» є великою прогалиною в сучасній науці сімейного права, адже сутність охоронюваних законом інтересів в сім'ї і визнання даних інтересів в сімейному законодавстві заслуговує більш глибокої уваги з боку законодавця і компетентних правозастосовних органів. Як в доктрині, так і в законодавстві сімейного права відсутнє чітке визначення понять «законні інтереси» й «інтерес». Стає зрозумілим, що дотепер правову природу категорії «інтерес» представники науки сімейного права досліджували з огляду на інтереси окремих членів сім'ї.

Детальне і комплексне дослідження категорії «інтерес» в сімейному праві було проведене А.Г. Малиновою та О.Ю. Ільїною [18].

На думку А.Г. Малинової, правові інтереси – це умови благополуччя окремих осіб і суспільства в цілому, забезпечення яких є метою правового регулювання. Поняття «правовий інтерес», як вважає авторка, охоплює всі види інтересів, реалізація яких в принципі може бути опосередкована в сфері правового регулювання.

Однак, на думку О.Ю. Ільїної, такий підхід до визначення сімейно-правових інтересів не дозволяє розкрити їх зміст і специфіку. Трактуювання інтересів як умов благополуччя окремих осіб і суспільства в цілому не може бути визнане придатним у сімейних правовідносинах. Поняття «інтерес», як було встановлено, являє обов'язкове поєднання суб'єктивних і об'єктивних елементів [19].

Теорії права відоме таке поняття, як «загальне благо». Це правова форма визнання і реалізації індивідуальних благ за принципом формальної рівності. У концепції загального блага представлена правова модель виявлення, узгодження, визнання і захисту різних, багато в чому спірних інтересів, прагнень членів цієї спільноти в якості їхнього блага, можливого і допустимого з погляду загальної рівності, єдиної і рівної для всіх правової норми. Лише юридично узгоджені з позиції такої загальної правової норми різні інтереси різних осіб можуть бути кваліфіковані як загальне благо.

Г.Ф. Шершеневич стверджував, що «загальне благо розкладається на суму приватних інтересів, що дає підставу стверджувати, що громадські інтереси охороняються правом настільки, наскільки воно може забезпечити благо приватних осіб. З іншого боку, приватні інтереси знаходять підтримку в праві і захист лише тоді і настільки, коли і наскільки захист їх відповідає загальному благу. Приватний інтерес, що не відповідає видам суспільства, ніколи не удостоїться громадської (юридичної) охорони. Отже, можна стверджувати, що право має завжди на увазі тільки загальне благо або тільки приватні інтереси» [20, с. 8].

Таким чином, загальне благо передбачає, що в результаті обмеження інтересів однієї особи досягається благо для необмеженого числа осіб, в тому числі і для особи, чиє право обмежене [21, с. 142].

У понятті «умови благополуччя» превалюють суб'єктивні початки. Інакше кажучи, реалізуючи свої інтереси, кожен з членів сім'ї може оцінювати умови благополуччя за своїми суб'єктивними критеріями. Видається нереальним існування і правове забезпечення умов благополуччя суспільства в цілому. Суспільство неоднорідне за своєю структурою, змістом, тому не може бути благополучним в цілому. З огляду на природу інтересу, яка передбачає наявність і усвідомлення потреб, прагнення користуватися певним благом, досягти якого-небудь результату, правильніше говорити про якість благополуччя, але не про його умови [19].

Якщо керуватися позицією А.Г. Малинової, то забезпечення умов благополуччя, що є метою правового регулювання, становить зміст публічного інтересу в сімейних правовідносинах державного, громадського характеру та інтересів сім'ї як соціального інституту. Доволі цікавими є думки А.Г. Малинової і про форми сімейно-правового визнання інтересів. Вона пропонує таку їх класифікацію: «Ті правові інтереси учасників сімейних відносин, про необхідність обліку, захисту та забезпечення яких законодавець прямо говорить в тексті норми, можуть бути термінологічно позначені як легітимні інтереси. Наявність або порушення останніх повинно прямо фіксуватися як юридичні факти, на підставі яких виносяться відповідні рішення і виникають суб'єктивні права і обов'язки» [18].

У групу легітимних інтересів входять юридично значущі інтереси, які зазначені у текстах правових норм або як *інтереси*, або як *такі, що заслуговують на увагу, інтереси, а також законні інтереси, які зазначені у текстах правових норм як охоронювані законом інтереси або як законні інтереси*.

Доволі вичерпний поділ законних інтересів на публічні і приватні здійснила О.Ю. Ільїна, яка зазначає, що «законний приватний інтерес в сімейному праві – це визнане правовими нормами прагнення члена сім'ї (групи членів сім'ї) до досягнення певних благ (як прямо передбачених законом, так і прямо не заборонених ним). Законні інтереси члени сім'ї реалізують при здійсненні своїх суб'єктивних прав та інтересів. Законний публічний інтерес в сімейному праві – це визнане правовими нормами прагнення суспільства і держави до створення певної схвалюваної ними моделі сімейних відносин за допомогою втручання в приватне життя членів сім'ї в межах, встановлених законом» [19].

Приватні інтереси неминуче сягають більш загальних, тобто групових, корпоративних, класових і громадських, які аж ніяк не монолітні за своєю структурою, мають внутрішні суперечності. Відносини між цими інтересами – це відносини взаємопроникнення. Одні з них існують завдяки іншим, неминуче повертаючись до приватних інтересів.

До того ж і самі приватні інтереси мають внутрішні суперечності. Наявність у конкретного індивіда одночасно безлічі різних інтересів призводить до їх зіткнення, до необхідності виявлення першо-

чергових на шкоду іншим, до помилок у виборі. Суперечливими є і групові та суспільні інтереси. Важливо пам'ятати і про іншу сторону взаємодії інтересів, яка виражається в їх збігу, внаслідок чого стає можливим соціальне співробітництво.

Стосовно сімейного права слід зазначити ще одну особливість правових інтересів. Серед законних інтересів, що належать членам сім'ї, розрізняються загальні та ті, що мають статусний пріоритет. Ідеться про пріоритетний захист прав та інтересів неповнолітніх, непрацездатних членів сім'ї. Законодавець застосовує спеціальну форму сімейно-правового визнання інтересів за допомогою наділення особливим статусом відповідного суб'єкта сімейних правовідносин.

Отже, можна зробити висновок, що специфіка інтересів в сімейних правовідносинах передбачає і особливі форми їх сімейно-правового визнання. Звертає на себе увагу той факт, що необхідність врахування інтересів членів сім'ї в деяких випадках прямо передбачається в сімейно-правових нормах, водночас як при регулюванні інших сімейних правовідносин дотримання інтересів побічно передбачається [19].

Інтереси в сім'ї мають складну конфігурацію: одні з них відкидаються, інші, навпаки, стають пріоритетними, але змінюються в ході взаємодії з іншими інтересами. Особливий зміст, наявність різновидів інтересів в сімейних правовідносинах дозволяє сформулювати визначення відповідних понять.

Беручи до уваги все наведене, можна зробити загальний висновок, що інтерес не можна ототожнювати із суб'єктивним правом, оскільки суб'єктивні права і законні інтереси не збігаються за своєю сутністю, змістом і структурою. Нетотожність їх визначається тим, що суб'єктивні права і законні інтереси є різними правовими дозволами. Законний інтерес є простим правовим дозволом, що має характер прагнення, в якому відсутня вказівка діяти суворо зафіксованим в законі чином і вимагати відповідної поведінки від інших осіб. Він не забезпечений конкретним юридичним обов'язком, тобто для реалізації інтересу не потрібно вимагати від зобов'язаної особи вчинення певних дій. Також щодо суб'єктивного права інтерес як необхідність задовольнити потреби соціального характеру є первинним. Суб'єктивне право є похідним від нього.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Венедіктова І.В. Співвідношення суб'єктивного права і законного інтересу в цивільному праві. Право і безпека. 2005/4*3. С. 110–113. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/Pib_2005_4_3_32.pdf.
2. Малько А.В., Субочев В.В. Законные интересы как правовая категория. Санкт-Петербург, 2004. С. 39–40.
3. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року (зі змінами і доп.). ВВР України. 2003. № 40–44. Ст. 356.
4. Кучинский В.А. Законные интересы личности: от Конституции к правореализующей деятельности. Теоретические вопросы реализации Советской Конституции. Москва, 1978. С. 78.
5. Малько А.В. Проблемы законных интересов. Проблемы теории государства и права : учебное пособие / под ред. М.Н. Марченко. Москва : Юристъ, 2001. С. 377–378.
6. Наливайко Л.Р. «Законний інтерес» як категорія трудового права. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2016. № 1 С. 109–114. URL: <http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/2030/1/14.2.pdf>.
7. Матузов Н.И. Личность. Права. Демократия. Теоретические проблемы субъективного права. С. 145.
8. Малько А.В. Субъективное право и законный интерес. Правоведение. 1998. № 4. С. 58–70
9. Шайкенов Н.А. Правовой статус личности и ее интересы. С. 163.

10. Гамбаров Ю.С. Курс гражданского права. Часть общая. Т. 1. Санкт-Петербург, 1911. С. 377.
11. Рождественский А.А. Основы общей теории права. Москва, 1912. С. 128.
12. Рождественский А.А. Теория субъективных публичных прав. Москва, 1913. С. 26–27.
13. Лысухо С.В. Эволюция исследования категории «законные интересы» в юриспруденции. С. 58.
14. Коркунов Н.М. Лекции по общей теории права. Санкт-Петербург, 1898. С. 124.
15. Мальцев Г.В. Социалистическое право и свобода личности. С. 134.
16. Шершеневич Г.Ф. Общая теория права. С. 607–608.
17. Скакун О.Ф. Теорія держави і права : підручник. Харків : Консум, 2005. 656 с.
18. Малинова А.Г. Категория «интерес» в семейном праве : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Екатеринбург, 2003.
19. Ильина О.Ю. Проблемы интереса в семейном праве Российской Федерации. *Городец*. 2007. URL: <https://www.lawmix.ru/commlaw/1061>.
20. Шершеневич Г.Ф. Понятие о гражданском праве. Казань, 1898. С. 8.
21. Журнал российского права. 2003. № 1. С. 141.